

Osnova:

1. blok

- OOHPP - odbor ochrany horninového a půdního prostředí
- Přehled legislativy
- Ložiska
- Osvědčení o výhradním ložisku + ložiskový průzkum
- Hospodaření se zásobami

2. blok

- Dobývací prostor
- Předchozí souhlas na stanovení DP
- CHLÚ
- Přejícná ustanovení
- Aktuální stav ochrany ložisek

Přehled současného stavu legislativy

A. Základní zákonné předpisy

1. Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon)
2. Vyhláška č. 364/1992 Sb., o chráněných ložiskových územích
3. Vyhláška č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech

B. Další zákonné předpisy

4. Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě
5. Vyhláška č. 363/1992 Sb., o zjišťování starých důlních děl a vedení jejich registru
6. Vyhláška č. 175/1992 Sb., o podmínkách využívání ložisek nevyhrazených nerostů
7. Vyhláška č. 497/1992 Sb., o evidenci zásob výhradních ložisek nerostů
8. Vyhláška č. 617/1992 Sb., o podrobnostech placení úhrad z dobývacích prostorů a z vydobytých vyhrazených nerostů
9. Vyhláška č. 104/1988 Sb., o racionálním využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činností prováděných hornickým způsobem
10. Vyhláška č. 15/1995 Sb., o oprávnění k hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem, jakož i projektování objektů a zařízení, které jsou součástí těchto činností
11. Vyhláška č. 99/1992 Sb., o zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro ukládání odpadů v podzemních prostorech
12. Vyhláška č. 298/2005 Sb., o požadavcích na odbornou kvalifikaci a odbornou způsobilost při hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem a o změně některých právních předpisů
13. Zákon České národní rady č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění zákona ČNR č. 543/1991 Sb.

14. Vyhláška ČBÚ č. 56/1982 Sb., kterou se určují obvody působnosti obvodních báňských úřadů - ve znění vyhlášky ČBÚ č. 120/1993 Sb. ze dne 15.4. 1993
15. Vyhláška ČGÚ č. 85/1988 Sb., o postupu při vyhledávání a průzkumu výhradních ložisek z hlediska ochrany a racionálního využití nerostného bohatství a o oznamování výskytu ložiska vyhrazeného nerostu, jeho odměňování a o úhradě nákladů, ve znění zákona č. 541/1991 Sb.
16. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Historický vývoj ochrany ložisek

Držitel **Císařského patentu 146/1854** byl ustanovením § 131 citovaného patentu, oprávněn k otvírce nerostných ložisek, jejich dobývání a těžení. Pro odvážení hornických potřeb mohl zakládat cesty, stezky, mosty a železnice. **Císařská patent ochranu ložiska zvláštním ustanovením nedefinoval, ale v řadě paragrafů určoval postupy a opatření, které de facto, zabezpečovaly ochranu ložisek a zajišťovaly podmínky pro účinnou realizaci ochrany.** Tato historická norma horního práva byla nahrazena **zákonem 41/1957 Sb.**, který k zajištění ochrany ložiska stanovil **území chráněná** podle předpisů o územním plánování. V územních prostorech které měly mít zvláštní důležitost pro obranu státu, mohl být DP stanoven nebo měněn pouze se souhlasem příslušného orgánu ministerstva národní obrany nebo ministerstva vnitra. V územích, která byla chráněna podle zvláštních předpisů nebo podle mezistátních dohod, mohl být DP stanoven pokud předpisy připouštěly v chráněném území dobývání nerostů nebo s ním spojenou činnost.

Vlastníci či uživatelé pozemků byli povinni bez náhrady strpět umístění **pozemních značek hranic DP** na svých pozemcích a ústřední hospodářský orgán mohl rozhodnout v případě ohrožených zájmů s přihlédnutím ke stanoviskům krajského národního výboru o tom, zda ohrožený objekt či vodohospodářský zájem má být chráněn, v jakém rozsahu a po jako dobu. **Dnem 1.9.1988** byl tento zákon nahrazen dosud platným horním zákonem. V současnosti je předložen do legislativní rady vlády novela zákona o půdách z.č. 334 a horní zákon – mění se sankce za odpis zásob až ve výši 20.000000,- Kč. V tomto předkládaném horním zákoně je potlačen institut CHLÚ režim CHLÚ je pouze řešen opatřením obecné povahy dle stavebního zákona (veřejná

vyhláška) – řešeno dohodou (stavební úřad + úřad územního plánování). Dohoda by měla podle této novely vydána formou závazného stanoviska. Problém je, že vládní tripartita s těmito změnami nesouhlasí – novela nebude přijata.

Ložiska

Podle platné legislativy, jsou ložiska dělena do dvou základních kategorií – **ložiska vyhrazených nerostů** a **ložiska nevyhrazených nerostů**. Ložiskem nerostů se rozumí přírodní nahromadění nerostů, jakož i základka v hlubinném dole, opuštěný odval, výsypka nebo odkaliště, které vznikly hornickou činností a obsahují nerosty (§ 4 horního zákona).

Ložiska vyhrazených nerostů

Ložiska **vyhrazených nerostů** (jmenovitě uvedených v ustanovení § 3 horního zákona) **jsou výhradními ložisky a tvoří nerostné bohatství ve vlastnictví České republiky** (§ 5 horního zákona). Tato ložiska **nejsou součástí pozemku a nedisponuje jimi vlastník pozemku**.

Ložiska nevyhrazených nerostů

Ložiska **nevyhrazených nerostů** (zejména šterky, kámen, písky, cihlářské hlíny) **jsou součástí pozemku** (§ 7 horního zákona) a **nejsou ve vlastnictví státu**. Novelou horního zákona z r. 1991 byla zrušena do té doby možná praxe prohlásit některá ložiska nevyhrazených nerostů za ložiska výhradní, a tedy za součást nerostného bohatství státu. **Taková rozhodnutí ústředních orgánů státní správy, která byla vydána před účinností novely, t.j. před datem 20.12.1991, zůstávají přitom na základě přechodných ustanovení zákona v platnosti (§ 43a odst.1 horního zákona) a jimi stanovená ložiska jsou ložisky výhradními, tj. ve vlastnictví státu, oddělená od vlastnictví pozemku.**

V pochybnostech, zda některý nerost je nerostem vyhrazeným nebo nevyhrazeným, rozhoduje MPO v dohodě s MŽP (§ 3 odst.3 horního zákona). Povolování dobývání ložiska nevyhrazeného nerostu podléhá režimu zákona [4.], který stanoví povinnost přiložit k žádosti o povolení dobývání těž územní rozhodnutí podle platného stavebního zákona.

Osvědčení o výhradním ložisku

Zjistí-li se vyhrazený nerost v množství a jakosti, které umožňují důvodně očekávat jeho nahromadění, vydá MŽP osvědčení o výhradním ložisku (§ 6 horního zákona). Takové zjištění je zpravidla výsledkem provedeného vyhledávání nebo průzkumu výhradního ložiska. **Na řízení se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.** Osvědčením se deklaruje výhradní ložisko jako nerostné bohatství ve vlastnictví státu a je podkladem pro ochranu výhradního ložiska před ztížením nebo znemožněním jeho případného pozdějšího vydobytí a pro stanovení chráněného ložiskového území (§ 16 horního zákona). **Osvědčení o výhradním ložisku zasílá MŽP obvodnímu báňskému úřadu, orgánu územního plánování, stavebnímu úřadu a organizaci, pro níž bylo provedeno vyhledávání nebo průzkum výhradního ložiska (§ 6 odst.2 horního zákona).** Jestliže není výhradní ložisko po ukončení vyhledávání a průzkumu dobýváno, zabezpečí jeho ochranu a evidenci právnická osoba, kterou tím pověří MŽP (§ 8 horního zákona). Souhrnnou evidenci vydaných osvědčení vede MŽP (§ 29, odst.1 horního zákona). Na základě této evidence zpracovává každoročně Státní bilanci zásob.

Ložiskový průzkum

Vyhledávání a průzkum výhradních ložisek mohou provádět organizace v území, rozsahu a době, a za podmínek uvedených v povolení vydaném Ministerstvem životního prostředí podle § 4, 4a, 4b a 4c zákona o geologických pracích. **Zjištěné a ověřené vyhrazené nerosty se vyhodnotí podle podmínek využitelnosti,** které jsou souborem ukazatelů množství a jakosti nerostů, a geologických, báňsko-technických, ekologických a jiných ukazatelů, podle nichž se posuzuje vhodnost zásob k využití (§ 13 horního zákona).

Hospodaření se zásobami výhradních ložisek

Na základě vyhodnocení se zjištěné zásoby klasifikují podle stupně **prozkoumanosti** výhradního ložiska a znalostí jeho úložních poměrů na **zásoby vyhledané** (dříve kat. C2) a **prozkoumané** (dříve kat. C1, B, A), podle podmínek **využitelnosti** na **bilanční (využitelné v současnosti) a nebilanční v současnosti nevyužitelné (využitelné podle předpokladu v budoucnosti)** a podle **přístupnosti** k dobývání na zásoby **volné a vázané** (ochranné pilíře, ochrana právem chráněných zájmů).

Výpočet zásob výhradního ložiska a jeho posouzení zabezpečuje **organizace**, která je **oprávněna průzkum provádět**. Jeho výsledek současně s posouzením je povinna zaslat MŽP a příslušnému obvodnímu báňskému úřadu (§ 14, odst.3/ horního zákona). Uvedené organizace, případně organizace, které mají oprávnění k dobývání výhradních ložisek, jsou dále povinny evidovat stav a změny zásob nerostů. Východiskem evidence je poslední schválený výpočet zásob a u dobývaných ložisek také změny zásob, které nastaly v průběhu dobývání. **Souhrnnou evidenci zásob výhradních ložisek nerostů a podle této evidence bilanci zásob vždy k 1.1. každého roku vede MŽP (§ 29, odst.4 horního zákona)**. Podrobnosti o evidenci zásob stanoví vyhláška [7.]. **Zjistí-li někdo přírodní nahromadění vyhrazeného nerostu, je povinen tuto skutečnost bezodkladně oznámit MŽP** k zabezpečení posouzení tohoto nálezu (§ 12 horního zákona). Horní zákon ve svém ustanovení v §§ 14a, 14b a 14c rovněž umožňuje korekci **zásob nerostů odpisem zásob**, kterým se rozumí buďto jejich **vynětí z evidence** nebo jejich **převod ze zásob bilančních do zásob nebilančních**. Důvodem pro odpisy mohou být pouze složité báňsko-technické, bezpečnostní nebo geologické poměry související s přírodními podmínkami nebo vzniklé na základě nepředvídaných událostí, části zásob výhradního ložiska, jejichž vydobytí není hospodářsky účelné, nebo zásoby, jejich dobývání by ohrozilo zákonem chráněné obecné zájmy, zejména k ochraně životního prostředí. **Návrhy na odpis předkládá organizace, která zásoby eviduje, ale může je předložit i příslušný orgán státní správy na úseku životního prostředí. Rozhodnutí o odpisu zásob vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu.** K návrhu na odpis zásob výhradního ložiska jsou doložena stanoviska příslušného obvodního báňského úřadu a územního orgánu ministerstva životního prostředí. **O odpisu malého množství zásob při těžbě (do 5 % plánované roční těžby) rozhoduje**

příslušný obvodní báňský úřad (§ 14c, odst.2/). Na řízení o odpisu zásob se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

Stanovení CHLÚ je završení procesu ochrany výhradního ložiska a legislativní nástroj jehož cílem je **umožnit současnou nebo pozdější racionální a úplnou exploataci** ložiska. **Stanovení CHLÚ je v kompetenci MŽP,** přičemž **podnět ke stanovené CHLÚ dává organizace, která je pověřena ochranou a evidencí ložiska.** Při správním řízení, vedeném za účelem stanovení CHLÚ, MŽP spolupracuje s příslušným krajským úřadem, územně příslušným obvodním báňským úřadem a Ministerstvem průmyslu a obchodu. Rozhodnutí je vydáváno po dohodě s příslušnými orgány územního plánování. Důsledné a úplné naplnění všech požadavků vyhlášky o chráněných ložiskových územích vyžaduje koordinaci jednotlivých útvarů MŽP (OVSS, OG) a pro ověření podkladů předložených zadavatelem, též spolupráci s ČGS – Geofondem.

2. Blok

Dobývací prostor

Dobývací prostor se **stanoví** na základě **výsledků průzkumu ložiska** podle rozsahu, uložení, tvaru a mocnosti výhradního ložiska se zřetelem na jeho zásoby a uložení tak, aby ložisko mohlo být hospodárně vydobyto. **Při stanovení dobývacího prostoru se vychází ze stanoveného chráněného ložiskového území a musí se přihlídnout i k dobývání sousedních ložisek a k vlivu dobývání.** Dobývací prostor může zahrnout jedno nebo více výhradních ložisek nebo, je-li to vzhledem k rozsahu ložiska účelné, jen část výhradního ložiska. **Dobývací prostor se stanoví pro dobývání výhradního ložiska určitého nerostu nebo skupiny nerostů.** Současně se stanoví, které nerosty výhradního ložiska budou dočasně ukládány. Je-li oddělené dobývání jiného nerostu nebo skupiny nerostů jinou organizací racionálnější, stanoví se pro jejich dobývání zvláštní dobývací prostor.

Předchozí souhlas k podání návrhu na stanovení DP

K podání návrhu na stanovení dobývacího prostoru musí organizace **získat předchozí souhlas od MŽP.** Předchozí souhlas může MŽP vázat na splnění **podmínek vztahujících se k tvorbě jednotné surovinové politiky České republiky.** Tyto podmínky uvede **obvodní báňský úřad v rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru** (§ 24 odst.2 horního zákona). **Účelem předchozího souhlasu je aktivně legitimovat jediného žadatele k přípravě a podání žádosti o dobývací prostor.** V rámci řízení k vydání předchozího souhlasu jde zejména o přezkoumání záměru podnikatele z hlediska aktivit, kterými stát ovlivňuje využívání tuzemských zdrojů surovin a ke stanovení případných podmínek vztahujících se k tvorbě jednotné surovinové politiky. Řízení o předchozím souhlasu není vyjmuto ze správního řádu. **Zákon při získávání předchozího souhlasu upřednostňuje do jednoho roku od ukončení platnosti povolení (§ 4 zákona o geologických pracích) organizace, pro které bylo provedeno vyhledávání a průzkum (§ 24 odst. 3 horního zákona).**

Oprávnění k dobývání výhradního ložiska

Právo na dobývání výhradního ložiska vzniká pro organizaci stanovením dobývacího prostoru. **Zahájit dobývání výhradního ložiska v dobývacím prostoru, t.j. vykonávat toto horní oprávnění, může však organizace až po vydání povolení hornické činnosti obvodním báňským úřadem (§ 24 horního zákona a § 10 zákona [4.]).** Na rozdíl od CHLÚ, kterým se **zajišťuje ochrana ložiska**, dobývací prostor vymezuje prostor určený k dobývání výhradního ložiska. Stanovení dobývacího prostoru je významné i z hlediska ochrany jiných celospolečenských zájmů. Přijetím zásady, aby v dobývacím prostoru dobývala jen jedna organizace, je odůvodněno tím, že při jiném řešení by vznikaly nejistoty, zejména pokud jde o odpovědnost za škody vzniklé dobýváním. **Hranice dobývacího prostoru se stanoví pro dobývání určitého nerostu nebo skupiny nerostů. Horní zákon obsahuje rovněž ustanovení proti nečinnosti organizace (§ 24 odst.6 horního zákona).** Jde o možnost odejmutí oprávnění v případě, kdy organizace **do tří let** od vydání oprávnění **nepožádá** o povolení hornické činnosti. Odnětí oprávnění pro obvodní báňský úřad není obligatorní. **Ustanovení neznamená, že dobývání musí být do tří let zahájeno.** Jde o povinnost podat žádost o povolení k hornické činnosti. Ve sporných případech přezkoumá záležitost Český báňský úřad.

Návrh na stanovení DP

Tato část legislativní procedury má zásadní význam pro konverzi stanoveného dobývacího prostoru na CHLÚ. Návrh na stanovení nebo změnu dobývacího prostoru, pokud se dotýká zájmů chráněných podle zvláštních předpisů, **projedná organizace, která má výhradní ložisko dobývat, s orgány a fyzickými a právníckými osobami, jimž přísluší ochrana těchto zájmů, v souladu s těmito předpisy. Tyto orgány a fyzické a právnícké osoby jsou povinny své připomínky, požadavky a stanoviska uplatnit do jednoho měsíce u organizace, která o stanovení nebo změnu dobývacího prostoru požádala (§ 27 odst.5 horního zákona).** Součástí návrhu musí být též v zákonem stanovených případech dokumentace posouzení vlivu zamýšleného dobývání ložiska na životní prostředí (tzv. “EIA”).

Stanovení, režim a evidence DP

Dobývací prostor a jeho změny stanoví obvodní báňský úřad v součinnosti s dotčenými orgány státní správy, zejména v dohodě s orgány životního prostředí a s orgánem územního plánování a stavebním úřadem (§ 27 horního zákona). Na řízení o dobývacím prostoru se vztahují obecné předpisy o správním řízení. Podrobnosti o dobývacích prostorech stanoví vyhláška Českého báňského úřadu [3.]. **Rozhodnutí o stanovení a změně dobývacího prostoru je i rozhodnutím o využití území v rozsahu jeho vymezení na povrchu (§ 27 odst. 6 horního zákona).** Proto vyžaduje jeho vydání **souhlas stavebního úřadu (§ 33 odst.2 stavebního zákona).** **Hranice dobývacího prostoru vyznačí orgán územního plánování v územně plánovací dokumentaci (§ 26 odst.3 horního zákona).** Evidenci dobývacích prostorů vedou příslušné obvodní báňské úřady.

Organizace, již byl stanoven dobývací prostor je povinna vypracovat plány otvírky, přípravy a dobývání těchto ložisek. Před zastavením provozu v hlavních důlních dílech nebo v lomech je organizace povinna vypracovat plány jejich zajištění nebo likvidace.(§ 32 odst. 1 a 4 horního zákona). Podrobnosti o plánech stanovil Český báňský úřad vyhláškou [9.]. **Řízení o stanovení, změnách a zrušení DP se zahajuje na návrh organizace nebo z podnětu OBÚ. K tomuto řízení musí být doloženo rozhodnutí o stanovení CHLÚ, předchozí souhlas MŽP, vydaným dle ust. § 24 odst. 2.** Dále musí být při tomto řízení doložen doklad, že **organizace může provádět hornickou činnost,** doklady svědčící o hospodárném využití výhradního ložiska stanovené OBÚ, seznamem fyzických a právnických osob, které přicházejí v úvahu jako účastníci řízení a u výhradních ložisek též žádosti o povolení otvírky, přípravy a dobývání, pokud organizace žádá současně o stanovení DP a o povolení hornické činnosti. Obvodní báňský úřad v řízení o stanovení DP návrh posoudí především z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství a jeho důsledků a přitom posoudí, zda je návrh v souladu s rozhodnutím o stanovení CHLÚ a zda vyhovuje všeobecným technickým požadavkům pro výstavbu dolu nebo lomů.

CHLÚ

V zájmu ochrany nerostného bohatství při územním plánování se ukládá orgánům územního plánování respektovat požadavky ochrany výhradních ložisek. Z těchto důvodů se v horním zákoně stanoví povinnost nezbytné součinnosti orgánů územního plánování s orgány MŽP, které jim poskytují ve smyslu § 13 geologického zákona podklady o zjištěných a předpokládaných výhradních ložiscích. Horní zákon stanoví též povinnost pro tyto orgány navrhnout řešení, které je z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství a dalších zákonem stanovených chráněných obecných zájmů nejvýhodnější (§ 15 horního zákona). **Schválení územních plánů je podmíněno dohodou s MŽP a s Českým báňským úřadem.** Tato úprava horního zákona je v souladu s ustanoveními stavebního zákona. **Institutem ochrany výhradního ložiska je chráněné ložiskové území, jehož vyhlášením se sleduje zabezpečení zvýšené ochrany nerostného bohatství již ve stadiu vyhledávání a průzkumu, t.j. včasná ochrana proti znemožnění nebo ztížení budoucího dobývání výhradních ložisek nehornickými stavbami a zařízeními. CHLÚ zahrnuje na povrchu území nad vymezeným výhradním ložiskem (jeho geologickými zásobami) a rovněž okolní území , ve kterém se mohou projevit účinky dobývání.** CHLÚ stanoví MŽP rozhodnutím ve správním řízení v součinnosti s obvodním báňským úřadem a po dohodě s orgánem územního plánování a stavebním úřadem (§17 horního zákona). Působnost orgánů územního plánování a stavebních úřadů není tímto dotčena. **Důležitým ustanovením horního zákona je konstatování, že účastníkem řízení je pouze navrhovatel. V CHLÚ nejsou dotčena majetková práva vlastníků pozemků a objektů.** Je pouze omezena některá činnost v CHLÚ. Podkladem pro stanovení CHLÚ je osvědčení o výhradním ložisku a návrh hranic CHLÚ. **Evidenci CHLÚ vede MŽP (§29, odst.2/ horního zákona).** Podrobnosti o CHLÚ stanoví vyhláška MŽP [2.] o chráněných ložiskových územích. **Výjimku z ochrany může povolit krajský úřad (§19 horního zákona).**

Stanovení CHLÚ je definováno v horním zákoně § 17 odst. 1, kdy CHLÚ stanoví MŽP po projednání s orgánem kraje v přenesené působnosti rozhodnutím vydaným v součinnosti s MPO, OBÚ a po dohodě s orgánem územního plánování a stavebním úřadem. Vlastní řízení o stanovení CHLÚ se zahájí dle odst. 2 citovaného paragrafu na návrh organizace nebo z podnětu orgánu státní správy. Návrh se doloží osvědčením o výhradním ložisku a návrhem hranice CHLÚ. MŽP dle § 17 odst. 3 zahájí řízení o stanovení CHLÚ a tuto skutečnost oznámí dotčeným orgánům státní správy, orgánu územního plánování a stavebnímu úřadu. MŽP nařídí ústní jednání spojené dle potřeby s místním šetřením a současně upozorním že připomínky či návrhy se mohou uplatnit nejpozději při ústním jednání, jinak k nim MŽP nemusí přihlídnout. MŽP dále v odst. 4 posoudí návrh a podklady z hlediska požadavků na ochranu výhradního ložiska, zabezpečí stanoviska orgánů státní správy a posoudí připomínky a návrhy účastníka . **Všechny shromážděné podklady vyústí dle ust. § 17 odst. 5 v zakreslení CHLÚ s vyznačením v územně plánovací dokumentaci.** Polygon CHLÚ nekopíruje hranice dotčených pozemků, ale při jeho stanovení dochází u některých pozemků k dělení na díly.

Režim CHLÚ

Povolení nehornických staveb a zařízení v CHLÚ vydává příslušný orgán podle stavebního zákona jen se souhlasem MŽP a po projednání s OBÚ. Zákon ukládá příslušnému stavebnímu úřadu povinnost projednat povolení s obvodním báňským úřadem. Žádost o povolení stavby a zařízení musí žadatel doložit vyjádřením organizace, která má výhradní ložisko v ochraně a evidenci s návrhem podmínek ochrany výhradního ložiska (§ 18 horního zákona). Zejména stanovení podmínek ochrany se mnohdy dostatečně nezohledňuje. **Stanovení CHLÚ neznamena absolutní vyloučení jiné hospodářské, zejména stavební činnosti v uvedeném území.** Možnost výstavby nehornických objektů a zařízení musí být posuzována podle konkrétních poměrů na určitém území a ložisku. **Na projektování, výstavbu, popřípadě rekonstrukci dolů a lomů včetně výsypek, odvalů a odkališť se vztahují obecné předpisy o investiční výstavbě, pokud horní zákon nestanoví jinak (§ 23 horního zákona).**

Důlní díla a důlní stavby, jakož i důlní stavby sloužící otvírce, přípravě nebo dobývání výhradního ložiska v lomech a skrývkách v hranicích vymezených čarou skutečně provedené skrývky nebo prováděné těžby, popřípadě na území

vystaveném přímým účinkům těžby, pokud nebyla provedena rekultivace pozemků povoluje obvodní báňský úřad [9.]. Ustanovení o povolování obvodním báňským úřadem je souhlasné s ustanovením stavebního zákona. Za důlní díla se nepovažují vyhledávací a průzkumné vrty při ložiskovém průzkumu, i když činnost související s jejich zřizováním je hornickou činností.

Přechodná ustanovení k zákonu č. 44/1988 Sb.

Přechodnými ustanoveními se zákonodárce snažil vyřešit **přechod existujících chráněných územích do níže definovaného institutu CHLÚ**. Jednoroční lhůta, která z dikce zákona vyplývá se zvláště s ohledem na obrovský rozsah ložisek ukázal jako zcela nerealistická. Rovněž progresivní změny v koncepci horního zákona po roce 1989 přispěly k tomu, že přechodná ustanovení je nutno aplikovat dodnes. Stále zůstávají desítky ložisek s dosud neexistující ochranou, institutem CHLÚ a pro zabezpečení jejich ochrany je nutno nadále využívat přechodných ustanovení horního zákona.

Přechod chráněných území stanovených k zabezpečení ochrany výhradních ložisek nerostů a zvláštních zásahů do zemské kůry podle zákona 41/1957 Sb, je definován ustanovením § 43 horního zákona. Tato chráněná území se stala ode dne účinnosti horního zákona CHLÚ podle ustanovení § 16 popřípadě chráněnými územími podle ustanovení § 34 horního zákona. Dobývací prostory stanovené dle dosavadních právních předpisů se posuzují jako podklad územně plánovací dokumentace.

V případě, kdy nebylo stanoveno chráněné území, se dobývací prostor stanovený podle dosavadních právních předpisů považuje za CHLÚ podle horního zákona. Pokud rozsah dosavadního chráněného území nebo dosavadního DP nezajišťuje dostatečnou ochranu ložiska, je správce, popřípadě trvalý uživatel výhradního ložiska nerostů, povinen do 1 roku ode dne nabytí účinnosti horního zákona navrhnout CHLÚ.

Aktuální stav ochrany ložisek zahrnuje následující možnosti. ložiska těžená - ložiska netěžená.

Převážná většina **netěžených výhradních ložisek**, která jsou ve správě ČGS – Geofondu má stanoveno CHLÚ a tak je zabezpečena jejich ochrana před znehodnocením pro využití v budoucnosti. U těch ložisek, kde CHLÚ dosud není stanoveno je pověřena evidencí a ochranou organizace ČGS – Geofond. V převážné většině zjištěných případů jde o lokality, které nehrozí bezprostřední znehodnocení ložiska a ČGS – Geofond postupně navrhuje jejich ochranu pomocí CHLÚ. **CHLÚ je stanoveno ložisku nikoli žadateli**

Další možností se nabízí varianta ložisek **těžených se stanoveným DP a CHLÚ**. V tomto případě polygon CHLÚ plně kryje stanovené bloky zásob s nutným překryvem zájmového území. V některých případech CHLÚ vzniklého na základě přechodných ustanovení § 43 horního zákona, neodpovídá původní chráněné území bloku zásob a je nutno toto chráněné území změnit.

Analogicky se postupuje v případě, že v důsledku rebilance zásob se změnilo jejich plošné rozložení.

U ložisek zrušených mohou nastat následující situace:

* Po odpisu zásob formou vynětí z evidence zůstal zachován stávající DP, který je oprávněn zrušit na návrh organizace OBÚ.

* Po odpisu zásob formou vynětí z evidence zůstalo zachováno CHLÚ. Zde je kompetentní ke zrušení MŽP.

- Na řadě těžených ložisek je stanoven DP, ale není doposud stanoveno CHLÚ. V tomto případě je podstatné datum stanovení DP. Pokud ke stanovení DP došlo před nabytím účinnosti platného horního zákona tj. před 1.9.1988 je aplikací přechodných ustanovení definovaných § 43 horního zákona DP považován za CHLÚ.
  - **Pokud je na takovém ložisku později DP zrušen, ale jsou na něm evidovány zásoby, zůstává CHLÚ zachováno v hranicích zrušeného DP.**
-

- **Pokud byl DP stanoven až po nabytí účinnosti platného horního zákona, nelze ust. § 43 uplatnit a v případě rušení takového DP je nutné nejprve stanovit CHLÚ.**
-

Zkratky:

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

MŽP – OG – Ministerstvo životního prostředí , odbor geologie

MŽP – OVSS – Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

ČBÚ – Český báňský úřad

OBÚ – obvodní báňský úřad

ČGÚ – Český geologický úřad (zrušen v r. 1990 včleněním do MŽP)

ČGS – Geofond – Česká geologická služba - Geofond

MHPR – ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj České republiky, v r. 1992 přejmenované na Ministerstvo hospodářství, zrušené v r. 1996

ČNR – Česká národní rada, v r. 1993 transformována na poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

CHLÚ – chráněné ložiskové území

DP - dobývací prostor

EIA - Environmental Impact Assesment

KÚ – krajský úřad
